

Na podlagi tretjega odstavka 61. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP in 203/20 – ZIUPOPDVE) in prvega odstavka 34. člena Zakona o finančni razbremenitvi občin (Uradni list RS, št. 189/20) minister za zdravje izdaja

PRAVILNIK **o pogojih in načinu opravljanja mrliškopregledne službe**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(ureditev)**

(1) Ta pravilnik določa natančnejše pogoje in način opravljanja mrliškopregledne službe (v nadaljnjem besedilu: MPS), njeno organizacijo, delo in financiranje, obveznosti mrliških preglednikov in dokumentacijo, ki jo morajo voditi ter postopek, kadar po mrliškem pregledu pride do obdukcije.

(2) Ta pravilnik se uporablja za vse osebe, umrle na območju Republike Slovenije.

2. člen **(obseg MPS)**

MPS obsega:

1. mrliški pregled, s katerim se ugotavlja nastop smrti oziroma mrtвороjenost na terenu,
2. določanje osnovnega vzroka in drugih vzrokov smrti,
3. ugotavljanje načina smrti in razvrščanje smrtnih primerov v skladu z Mednarodno klasifikacijo bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene in predpisanimi obrazci,
4. takojšnje obveščanje pristojnih inštitucij v primeru suma, da je vzrok smrti nalezljiva bolezen, v skladu z zakonom, ki ureja nalezljive bolezni,
5. prijavo suma smrti zaradi kaznivega dejanja policiji ter pomoč pravosodnim organom pri odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja,
6. potrditev smrti in prijavo pristojni upravni enoti,
7. izdajo zdravniškega potrdila v skladu s Strokovnimi navodili za opravljanje mrliškega pregleda (v nadaljnjem besedilu: strokovna navodila), navedenimi v Prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika,
8. naloge, ki so v skladu s strokovnimi in raziskovalnimi programi.

3. člen **(opravljanje MPS)**

(1) MPS zagotavlja občina, pristojna glede na kraj smrti umrlega, ki za izvajanje MPS pooblasti zdravstveni dom ali drugega izvajalca javne zdravstvene službe (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvajalec).

(2) Plačnik opravljenih mrliških pregledov, obdukcijskih ter tehničnih pomoči v zvezi z obdukcijo je Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

(3) MPS opravlja zdravnik, ki je za to delo posebej strokovno usposobljen (v nadaljnjem besedilu: mrliški preglednik).

(4) Usposabljanje iz prejšnjega odstavka poteka po programu, ki ga v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ) in zdravniki specialisti sodne medicine izvaja Zdravniška zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZS) in se zaključi z izdajo potrdila.

(5) Število mrliških preglednikov in njihovo razporeditev po statističnih regijah določi ministrstvo.

(6) Smrt osebe, ki umre v bolnišnici, ugotovi zdravnik, ki ga določi direktor bolnišnice in je opravil obveznosti iz četrtega odstavka tega člena. V kolikor gre za lečečega zdravnika umrle osebe, smrt osebe ugotovi drug zdravnik, ki je določen s strani direktorja bolnišnice in je opravil obveznosti iz četrtega odstavka tega člena.

(7) Zdravstveni domovi, bolnišnice in drugi izvajalci javne zdravstvene službe se lahko pri opravljanju MPS medsebojno povezujejo.

(8) Vsakdo je dolžan dati mrliškemu pregledniku na njegovo zahtevo podatke o času, kraju, vzroku, povodu in načinu smrti oziroma mrtvorojenosti in druge podatke, potrebne za izpolnitev zdravniškega poročila o umrli osebi.

4. člen **(evidenca mrliških preglednikov)**

(1) NIJZ vodi evidenco mrliških preglednikov v okviru Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ), ki jo z avtomatiziranim prenosom zdravnikov mrliških preglednikov sproti dopolnjuje ZZS.

(2) Občina na svoji spletni strani objavi seznam mrliških preglednikov z navedbo kontaktnih podatkov.

II. OPRAVLJANJE MRLIŠKOPREGLEDNE SLUŽBE

5. člen **(prijava smrti)**

(1) Družinski član umrlega oziroma tisti, s katerim je umrli živel v skupnem gospodinjstvu, oziroma vsak, ki je za smrt izvedel, obvesti pooblaščenega izvajalca o smrti oziroma mrtvorojenosti čimprej, najpozneje v 12 urah od trenutka, ko je izvedel za smrt oziroma mrtvorojenost.

(2) Mrliški preglednik opravi mrliški pregled in potrdi smrt oziroma mrtvorojenost ter izda zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzrokih smrti ali če vzrok smrti ni jasen odredi obdukcijo v čim krajšem času.

(3) Mrliški preglednik oziroma zdravnik, ki je ugotovil smrt, smrt ali mrtvorojenost prijavi upravni enoti v skladu s predpisi, ki urejajo matične registre.

6. člen **(mrliški pregled)**

(1) Mrliški pregled se opravlja po strokovnih navodilih, in sicer na kraju smrti oziroma mrtvorojenosti. Če to zaradi posebnih okoliščin ni mogoče, se mrliški pregled opravi v mrtvašnici.

(2) Kadar gre za sum nasilne smrti ali za nenadno smrt v sumljivih okoliščinah, mora mrliški preglednik takoj obvestiti policijo in ji zagotoviti potrebne podatke. Če gre za sum nasilne smrti, mrliški preglednik do prihoda policije prekine z mrliškim pregledom in poskrbi, da se ohrani sledove kaznivega dejanja in dokazi, ki kažejo na tako smrt. Trupla ni dopustno premakniti, dokler tega ne dovoli pristojni sodni organ oziroma policija. Posebno pozornost je treba posvetiti sporočilom in znamenjem, ki kažejo, da je smrt nastopila zaradi kaznivega dejanja ali nalezljive bolezni.

(3) Kadar gre za smrt zaradi suma nalezljive bolezni, mrliški preglednik o tem brez odlašanja obvesti pristojne institucije, opredeljene v zakonu, ki ureja nalezljive bolezni.

(4) Če gre za neznano truplo oziroma če ni mogoče ugotoviti istovetnosti umrlega, se o tem obvesti policijo.

7. člen
(ugotavljanje smrti ploda oziroma otroka)

(1) Za živorojenega otroka se šteje vsak plod, ki pri izločitvi iz materinega telesa diha ali kaže druge znake življenja (npr. bitje srca, utripanje popkovnice ali vidno gibanje progastih mišic), in sicer ne glede na to ali je bila popkovnica prekinjena ali posteljica še pritrjena in ne glede na porodno težo in dolžino otroka, čas trajanja nosečnosti oziroma čas trajanja življenja. V tem primeru je potrebno prijaviti smrt.

(2) Za mrtvorjenega otroka se šteje mrtev plod ne glede na njegovo težo in dolžino, če je nosečnost trajala 22 tednov in več.

(3) Za splav (fetalno smrt) se šteje mrtev plod, če je nosečnost trajala manj kot 22 tednov in je plod lažji od 500 gramov.

8. člen
(ugotavljanje časa, kraja in vzroka smrti)

(1) Mrliški preglednik mora čim bolj natančno ugotoviti čas (dan, mesec, leto, uro), kraj in vzrok smrti, pri mrtvorjencu pa vzrok in okoliščine, v katerih se je porod izvršil, ter kdo je pri porodu sodeloval.

(2) Če mrliški preglednik glede na okoliščine ne more določiti natančnega časa smrti, ugotovi čas smrti tako, da določi časovni interval med urama in datumoma smrti, ki mora biti s strokovnega stališča čim krajši.

III. DOKUMENTACIJA

9. člen
(posredovanje podatkov o vzrokih smrti)

(1) Mrliški preglednik pri svojem delu sestavi:

- zapisnik o opravljenem mrliškem pregledu in
- zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti, ki je določen z obrazcem iz Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Zapisnik hrani mrliški preglednik.

(3) Mrliški preglednik pri izpolnjevanju obrazca iz Priloge 1 upošteva navodilo za izpolnitev obrazca, ki je sestavni del tega pravilnika.

(4) Nadzor nad izpolnjevanjem in hrambo dokumentacije iz prejšnjega odstavka izvaja NIJZ.

IV. OBDUKCIJA

10. člen
(primeri obvezne obdukcije)

(1) Po opravljenem mrliškem pregledu se obdukcija opravi v naslednjih primerih:

- kadar se ne da ugotoviti vzroka smrti,
- na zahtevo zdravnika, ki je umrlega zdravil,
- kadar gre za sum nalezljive bolezni,
- po odredbi preiskovalnega sodnika.

(2) V primeru nejasnega ali pomanjkljivega vzroka smrti sme obdukcijo pred upepelitvijo zahtevati krajevno pristojni mrliški preglednik v krematoriju.

(3) Obdukcija se lahko opravi na predlog zakonca, zunajzakonskega partnerja, partnerja iz istospolne skupnosti, otrok in posvojencev, kadar teh oseb ni, pa pacientovih staršev, če se ne strinjajo z ugotovljenim vzrokom smrti.

(4) Plačnik stroškov obdukcije iz prve, druge in tretje alineje prvega odstavka ter drugega odstavka tega člena je ministrstvo.

(5) V zvezi z obdukcijo ministrstvo plačuje tudi stroške tehnične pomoči, ki vključujejo stroške prevozov, hladilnih prostorov in druge stroške ki jih določa zakon ki ureja pogrebno in pokopališko dejavnost in jo izvaja občinska dežurna služba.

(6) Stroški iz četrte alineje prvega odstavka spadajo med stroške kazenskega postopka.

(7) Plačnik stroškov obdukcije iz tretjega odstavka tega člena je tisti, ki je zahteval obdukcijo.

11. člen (potek obdukcije)

(1) Obdukcijo sme opravljati le za to usposobljen zdravnik. Obdukcijo trupel, kjer je podan sum, da je šlo za nalezljivo bolezen, se sme opraviti samo v obdukcijski sobi za infektivna trupla v prosekuri.

(2) Obdukciji sme prisostvovati mrliški preglednik.

(3) Če gre za kaznivo dejanje ali se pri obdukciji, ki jo je odredil mrliški preglednik, izkaže, da gre za kaznivo dejanje, spadajo stroški v zvezi z obdukcijo med stroške kazenskega postopka.

(4) Če se šele pri obdukciji ugotovi, da je bila smrt posledica kaznivega dejanja, je treba obdukcijo prekiniti in o tem takoj obvestiti policijo.

(5) O vsaki obdukciji se izdela obdukcijski zapisnik z izčrpno obdukcijsko diagnozo. V zapisniku morajo biti navedeni vsi patološki znaki in vzroki smrti. Zapisnik mora podpisati zdravnik, ki je opravil obdukcijo in ga posredovati mrliškemu pregledniku.

12. člen (fotografiranje mrliških mask)

Fotografiranje in snemanje mrliških mask pri osebah, umrlih za nalezljivo boleznijo, ni dovoljeno, razen z dovoljenjem in ob navzočnosti mrliškega preglednika. Pred fotografiranjem je treba ukreniti vse potrebno, da se nalezljiva bolezen ne prenese.

V. POKOP

13. člen (kontrolni mrliški pregled)

(1) Pokop oziroma upepelitev umrle osebe se opravi v skladu z zakonom, ki ureja pogrebno dejavnost.

(2) Pred upepelitvijo se opravi kontrolni mrliški pregled. Pregled opravi zdravnik mrliški preglednik, pristojen za območje, na katerem se opravi upepelitev.

VI. TUJCI, TUJCI, KI NELEGALNO VSTOPIJO V DRŽAVO OZ. PROSILCI ZA MEDNARODNO ZAŠČITO, BREZDOMCI IN OSEBE, KATERIH PREBIVALIŠČE JE NEZNANO

14. člen (zagotavljanje mrliških pregledov in obdukcij v primerih neznanega prebivališča)

(1) Občina zagotovi opravljanje mrliških pregledov tujcev, brezdomcev oziroma oseb, katerih kraj bivanja je v trenutku smrti neznan, morebitne obdukcije, tehnično pomoč v zvezi z obdukcijo in pokop

oziroma upepelitev v zvezi s temi osebami, po kraju smrti oziroma kraju najdbe trupla tujca, brezdomca oziroma osebe, katere bivališče je neznano.

(2) Občina mora v primeru tujcev, katerih bivališče je neznano, pridobiti vse potrebne podatke, da se naknadno ugotovi njihovo bivališče in zahteva plačilo vseh stroškov iz prejšnjega odstavka od pristojnega tujega organa. Pravica do povrnitve stroškov zastara po preteku dveh let od pokopa oziroma upepelitve umrlega.

(3) Ko občina, v primeru tujcev iz prejšnjega odstavka, stori vse potrebno za pridobitev podatkov o prebivališču umrlega ali njegovih svojcev, račun vključno z obrazložitvijo in zbrano dokumentacijo pošlje v izplačilo ministrstvu.

(4) Plačnik opravljenih mrljskih pregledov tujcev, ki nelegalno vstopijo v državo in prosilcev za mednarodno zaščito, morebitnih obdukcijskih in tehničnih pomoči v zvezi z obdukcijo je ministrstvo, če ni bilo mogoče zagotoviti plačila na drug način.

VII. STROŠKI IN POSTOPEK UVELJAVLJANJA PLAČILA OPRAVLJENIH STORITEV

15. člen **(uveljavljanje plačila stroškov)**

(1) Plačilo stroškov za opravljene mrljske preglede zagotavlja ministrstvo na podlagi prejetega zbirnega računa, ki ga pooblaščen izvajalec izstavi do 10. v mesecu za pretekli mesec.

(2) Bolnišnica ali drugi izvajalec za opravljene obdukcije posreduje ministrstvu zbirni račun za opravljene obdukcije do 10. v mesecu za pretekli mesec.

(3) Izvajalec tehnične pomoči iz 5. odstavka 10. člena tega pravilnika posreduje ministrstvu zbirni račun za opravljeno tehnično pomoč v zvezi z obdukcijami do 10. v mesecu za pretekli mesec.

(4) Izvajalci iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena hranijo vso dokumentacijo, na podlagi katere uveljavljajo plačilo stroškov, in jo na zahtevo ministrstva predložijo v sedmih dneh od zahteve.

(5) Ministrstvo prejete zbirne račune plača v 30. dneh od prejema.

(6) Cene mrljskih pregledov, osnovne obdukcije, obdukcij pri katerih je potrebno opraviti določene nujne laboratorijske ali druge preiskave določi minister.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

16. člen **(določitev programa in mreže, nadaljevanje postopkov in prenehanje uporabe)**

(1) Minister predpiše program izobraževanja in mrežo mrljskih preglednikov iz 3. člena tega pravilnika v roku šest mesecev od uveljavitve tega pravilnika.

(2) Do izdaje potrdil iz 3. člena tega pravilnika, opravljajo MPS dosednji mrljski pregledniki.

(3) NIJZ vzpostavi možnost vodenja podatkov o usposobljenosti mrljskih preglednikov v RIZDDZ v 12 mesecih po uveljavitvi tega pravilnika.

(4) ZZS začne posredovati podatke o usposobljenih mrljskih preglednikih v RIZDDZ z začetkom izvajanja usposabljanja.

(5) Do določitve cen iz 6. odstavka prejšnjega člena ministrstvo plačuje prejete račune po obstoječih cenah vsakega izvajalca.

(6) Minister cene iz 6. odstavka prejšnjega člena določi v 30 dneh od uveljavitve tega pravilnika.

17. člen
(prenehanje veljave)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja mrliškopregledne službe (Uradni list RS, št. 56/93 in 15/08) in Strokovna navodila za opravljanje mrliškega pregleda (Uradni list RS, št. 56/93).

18. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.: 0070-195/2020
Ljubljana, dne 26. maj 2021
EVA 2020-2711-0149

Janez Poklukar
minister

Zaporedna številka _____

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE

Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15)

ZDRAVNIŠKO POTRDILO O SMRTI IN POROČILO O VZROKU SMRTI

Priimek in ime umrle osebe		Spol	moški ženski	1 2
Datum smrti	Kraj smrti (naselje, občina)	Ura smrti		
Datum rojstva	Kraj rojstva (naselje, občina)			
Stalno prebivališče (naselje, občina)				
VZROK SMRTI - pri nasilnih smrtih tudi zunanji vzrok		Čas trajanja bolezni		
I.				
a) Bolezen ali stanje oz. narava poškodbe, ki je neposredno povzročila smrt.	a)			
b) Bolezen ali stanje, ki je povzročilo ali dovedlo do neposrednega vzroka smrti navedenega pod a).	b)			
c) Osnovna bolezen, ki je vplivala na bolezen pod I. a in b ali neposredno povzročila smrt.	c)			
II.				
(Osnovni inicialni vzrok)				
Druge bolezni ali stanja, ki so lahko vplivala na bolezen ali stanja pod I. a), b), c).			v-y	
Pri nasilnih smrtih (smrtne nesreče, usmrtitve, samomorji) mora biti pod a), b), c) vpisana vrsta poškodbe in zunanji vzrok smrti ter				
a) vrsta nasilne smrti (smrtna nesreča=1, samomor=2, uboj, detomor=3)				
b) kraj smrtne nesreče (šifrant je na hrbtni strani obrazca)				
c) nesreča je bila (šifrant je na hrbtni strani obrazca)				
PODATKI ZA UMRLE DOJENČKE				
Število plodov: enojček=1, dvojček=2, trojček=3, četvorček=4, neznano=9				
Porodna teža: do 500 g=1, 501-1000 g=2, 1001-1500 g=3, 1501-2000 g=4, 2001-2500 g=5, nad 2500 g=6, neznano=9				
PODATKE O VZROKU SMRTI JE DAL:				
zdravnik, ki je umrlo osebo zdravil=1, obducent=2, mrtiški oglednik-zdravnik=3				
OBDUKCIJA OPRAVLJENA: da=1, ne=2 (izvid je na hrbtni strani)				

Podpis zdravnika _____